

พฤติกรรมการบริหารองค์การนิติบุคคลที่มีคุณภาพ ของโรงเรียนประถมศึกษา

Administrative Behaviors of a Qualified Juristic Status of Primary School Organization

ชาญวิทย์ ยุกสังข์ และ รองศาสตราจารย์ ดร.ประกอบ คุณารักษ์

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรม การบริหารองค์การนิติบุคคลของโรงเรียนประถมศึกษา เพื่อนำไปสู่การกำหนดกรอบพฤติกรรมการบริหารองค์การนิติบุคคลที่มีคุณภาพของโรงเรียน โดยใช้แผนแบบ การวิจัยเชิงพรรณนาในตอนแรก และการวิจัยกึ่งทดลองในตอนที่สอง กลุ่มตัวอย่างส่วนแรกใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง อย่างง่ายแบบหลายขั้นตอนได้ขนาดตัวอย่าง 133 โรงเรียน ส่วนหลังเลือกแบบจับคู่ได้กลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มทดลอง 3 โรงเรียนและกลุ่มควบคุม 3 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในช่วงเดือนกรกฎาคม-พฤศจิกายน 2552 คือแบบสอบถามข้อเท็จจริงเกี่ยวกับพฤติกรรมการบริหารองค์การนิติบุคคลของโรงเรียนประถมศึกษา กรรมวิธี ที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ คู่มือการพัฒนาพฤติกรรมบริหารองค์การนิติบุคคลที่มีคุณภาพของโรงเรียนประถมศึกษา ที่กำหนดขึ้นจากผลการวิจัยในตอนแรก ซึ่งได้รับการรับรองจากผู้เชี่ยวชาญว่ามีความเหมาะสมในทุกด้าน สถิติที่ใช้ ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบค่าที (t-test) ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารมีพฤติกรรม การบริหารองค์การนิติบุคคลทุกด้านอยู่ในระดับสูงและมีการกระจายน้อยและพฤติกรรม การบริหารองค์การนิติบุคคลของผู้บริหารโรงเรียนที่มีคุณภาพต่ำมีพฤติกรรม การบริหารแตกต่างกันกับผู้บริหาร โรงเรียนที่มีคุณภาพสูงในด้านการทำงานเป็นทีม การจัดองค์การ และการมุ่งเน้นความสำคัญของนักเรียนโดยที่ โรงเรียนที่มีคุณภาพสูงผู้บริหารมีพฤติกรรมด้านการทำงานเป็นทีม การจัดองค์การ และการมุ่งเน้นความสำคัญ ของนักเรียนสูงกว่าโรงเรียนที่มีคุณภาพต่ำที่ $\alpha = .05$ ผลการทดลองกับโรงเรียนประถมศึกษากลุ่มต่ำด้านนักเรียน ที่เกิดจากพฤติกรรมการบริหารองค์การนิติบุคคลก่อนกับหลังการนำ “คู่มือการพัฒนาพฤติกรรมบริหารองค์การ นิติบุคคลที่มีคุณภาพ” ที่กำหนดขึ้นไปใช้ พบว่า มีความแตกต่างกันที่ $\alpha = .05$

คำสำคัญ: การบริหาร, โรงเรียนประถมศึกษา

Abstract

This research intended to study the behaviors of juristic status of primary schools organization leading to the development of behaviors management framework for the school. A descriptive research plan was used in the beginning and a quasi experimental research in the latter. Various independent

variables in the corporate behaviors management of school administrators and dependent variables in the concept of qualified schools in the part of students. The first part using a multi-stage random sampling comprised 133 schools and then selected a match paired 3+3 sample unit to experimental and controlled groups. A set of questionnaire was used to collect data during July to November 2009. The trial process including the Handbook of administrative behaviors of qualified juristic status of primary school organizations, set up from the beginning which has been endorsed by experts, was appropriate covering areas. The statistics used included frequency, percentage, means, standard deviation, the analysis of t-test. It was found the administrative behaviors in all aspects of the juristic schools was at a high level and less dispersion ($\bar{X} = 4.11$, $SD = 0.36$) The difference between behaviors of the high and the low qualified was found on the Teamwork, Organization and Emphasizes the Importance of the student at $\alpha = .05$. The experimental results of the Handbook after implementation was significantly different where after was greater.

Keyword: organization leading , primary schools

ความนำ

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาสังคม และประเทศชาติ แต่จากการประเมินผลแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่เก้า พบว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่มีผลสัมฤทธิ์ต่ำ กล่าวคือ นักเรียนสอบ O-NET ได้คะแนนต่ำกว่ามาตรฐานในทุกวิชา คุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษาในระดับต่าง ๆ ยังต่ำอย่างน่าเป็นห่วง คุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษาสามารถแสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพของผู้บริหาร พฤติกรรมการบริหาร จากงานวิจัยที่ทำ การศึกษาร้อยละ 70 กล่าวว่า พฤติกรรมการบริหารมีส่วนสำคัญในการทำให้สถานศึกษาประสบความสำเร็จ ซึ่งหากคุณภาพทางการศึกษาของนักเรียนต่ำอันเนื่อง มาจากพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารนั้น เราควรรีบแก้ไขอย่างเร่งด่วน หากแก้ไขไม่ทันการณ์จะนำมาซึ่งปัญหาเศรษฐกิจ สังคม การเมืองทั้งหลายทั้งปวงที่มีผลพวงมาจากการศึกษาที่ด้อยคุณภาพ การปฏิรูปการศึกษาที่ผ่านมายังไม่ประสบผลสำเร็จ ครู อาจารย์จำนวนมากเกิดความท้อแท้เมื่อพิจารณาสาระตามมาตรา 39 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่สอง) พุทธศักราช 2545 ที่ระบุให้กระทรวงศึกษาธิการ ศาสนาและวัฒนธรรม กระจายอำนาจ

การบริหารและจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารทั่วไปยังสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง แต่โรงเรียนในประเทศไทยส่วนใหญ่เน้นมีที่มาและมี การบริหารรูปแบบระบบราชการเคยชินกับการบริหารจากส่วนกลาง หรือรอรับคำสั่งและแนวทางจากส่วนกลางเป็นหลัก เมื่อมีการปฏิรูปการบริหารไปในแนวทางที่แตกต่างไปจากเดิมค่อนข้างมาก เป็นแบบการดูแลตนเอง รับผิดชอบตนเอง มีอิสระในการบริหารงานที่เป็นงานหลักหรือภารกิจหลักของโรงเรียนโดยตรง ดังนั้นการศึกษาพฤติกรรม การบริหารองค์การนิติบุคคลที่มีคุณภาพของโรงเรียน ประถมศึกษาจึงน่าจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งทั้งเชิงวิชาการและภาคปฏิบัติ เนื่องจากว่าหากโรงเรียนประถมศึกษาที่มีคุณภาพที่ดีก็สามารถทำการต่อยอดทางการศึกษาได้ เพื่อจะได้มีการศึกษาและทำความเข้าใจให้กระจ่าง ให้ชัดเจนและถ่องแท้ถึงที่มาความหมาย แนวคิดพื้นฐาน รูปแบบและแนวทางการดำเนินงาน ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคที่เกี่ยวข้อง โดยการเรียนรู้ทั้งประสบการณ์ในประเทศและต่างประเทศ เพื่อวิเคราะห์เนื้อหาสาระที่เกี่ยวข้องและหาข้อเสนอแนะ ตลอดจนแนวทางการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียน โดยคำนึงถึงความเหมาะสมกับบริบทของสังคมไทย จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรม

การบริหารองค์การนิเทศบุคคลที่มีคุณภาพของโรงเรียน
ประถมศึกษา

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการบริหารองค์การ
นิเทศบุคคลของโรงเรียนประถมศึกษา
2. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการบริหาร
องค์การนิเทศบุคคลของโรงเรียนประถมศึกษาที่มี
คุณภาพสูงกับคุณภาพต่ำ
3. เพื่อเสนอกรอบพฤติกรรมการบริหาร
องค์การนิเทศบุคคลที่มีคุณภาพของโรงเรียนประถมศึกษา

ขอบเขตการวิจัย

1. ประเด็นการศึกษาครั้งนี้ มุ่งศึกษาเกี่ยวกับ
พฤติกรรมการบริหารองค์การนิเทศบุคคลที่มีคุณภาพ
ของโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งเกี่ยวข้องในประเด็น
ต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ (1) การวางแผน (2) การจัดองค์การ
(3) การควบคุม (4) การใช้อำนาจ (5) การทำงานเป็นทีม
(6) การจูงใจ (7) การตัดสินใจ (8) การมุ่งเน้นความสำคัญ
ของนักเรียน และ (9) การประเมินผลและรายงานผล
2. คุณภาพของโรงเรียนประถมศึกษา ในการ
วิจัยนี้ พิจารณาจากเกณฑ์ของสำนักงานรับรอง
มาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาในด้านนักเรียน
ประกอบด้วย (1) มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่
พึงประสงค์ (2) มีสุนนิตย สุขภาพกาย และสุขภาพจิต
ที่ดี (3) มีสุนทรียภาพ และลักษณะนิสัยด้านศิลปะ
ดนตรี และกีฬา (4) มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์
คิดสังเคราะห์ มีวิจรรย์ญาณ มีความคิดสร้างสรรค์
คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์ (5) มีความรู้และทักษะที่
จำเป็นตามหลักสูตร (6) มีทักษะในการแสวงหาความรู้
ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง
(7) มีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงาน
ร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยใช้หน่วยประชากรเป็นผู้บริหารและครู
โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา

ขั้นพื้นฐานที่เปิดสอนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในปีการศึกษา 2552 จำนวน
29,517 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่างแบ่งเป็นสองส่วน ส่วนที่หนึ่งใช้
วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน ได้ขนาด
กลุ่มตัวอย่าง 133 โรงเรียน ส่วนที่สองทำการเลือกแบบ
จับคู่ ได้กลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มทดลอง 3 โรงเรียน และ
กลุ่มควบคุม 3 โรงเรียน

เครื่องมือในการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้
ประกอบด้วยเครื่องมือ 2 แบบ โดยเครื่องมืออย่างหนึ่งที่
ใช้เพื่อตอบคำถามการวิจัยข้อหนึ่งและสอง เครื่องมือ
อย่างที่สองใช้เพื่อตอบคำถามการวิจัยข้อสาม เครื่องมือ
อย่างหนึ่งที่หนึ่ง เป็นแบบสอบถามข้อเท็จจริงเกี่ยวกับ
พฤติกรรมการบริหารองค์การนิเทศบุคคลของโรงเรียน
ประถมศึกษาแบ่งเป็นสองฉบับคือแบบสอบถาม
พฤติกรรมการบริหารองค์การนิเทศบุคคลที่มีคุณภาพของ
โรงเรียนประถมศึกษา สำหรับผู้บริหาร และสำหรับครู
โดยที่เครื่องมือทั้งสองฉบับนี้เป็นแบบสอบถาม
คู่ขนานกัน โดยฉบับสำหรับผู้บริหาร ประกอบด้วย
สองส่วน คือ ส่วนที่หนึ่งถามเกี่ยวกับตัวแปรประกอบ
มีลักษณะเป็นนามบัญญัติ (nominal scale) และส่วน
ที่สองถามเกี่ยวกับตัวแปรแต่ละตัวในประเด็นต่าง ๆ
ที่นิยามไว้ มีลักษณะเป็นมาตราส่วน (interval scale)
ห้าระดับ คือ ไม่มี/น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก
มากที่สุด ในลักษณะของ rubric scale สำหรับฉบับครู
ประกอบด้วยสองส่วนคือ ส่วนที่หนึ่งถามเกี่ยวกับข้อมูล
ส่วนตัว และส่วนที่สองถามพฤติกรรมของผู้บริหาร
เกี่ยวกับตัวแปรแต่ละตัวในประเด็นต่าง ๆ ที่นิยามไว้

เครื่องมืออย่างที่สอง เป็นเครื่องมือสำหรับ
ประเมินคุณภาพด้านผู้เรียนของสำนักงานรับรอง
มาตรฐานการศึกษา

วิธีการดำเนินงานวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาถึงพฤติกรรมการ
การบริหารองค์การนิเทศบุคคลที่มีคุณภาพของโรงเรียน
ประถมศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรม

การบริหารองค์การนิเทศบุคคลที่มีคุณภาพของโรงเรียนประถมศึกษา เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการบริหารองค์การนิเทศบุคคลที่มีคุณภาพของโรงเรียนประถมศึกษาที่มีคุณภาพสูงกับคุณภาพต่ำ และเพื่อเสนอพฤติกรรมการบริหารองค์การนิเทศบุคคลที่มีคุณภาพของโรงเรียนประถมศึกษา โดยมีรายละเอียดการดำเนินงานวิจัยในเรื่องหลักๆ สี่ประการคือ วิธีการและขั้นตอนในการดำเนินงานวิจัย ระเบียบวิธีการวิจัย การจัดองค์การบริหารโครงการ และแผนการดำเนินงานวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 ค้นคว้าทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทั้งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการบริหารองค์การนิเทศบุคคลที่มีคุณภาพของโรงเรียนประถมศึกษา การบริหารที่ใช้โรงเรียนเป็นฐาน พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พุทธศักราช 2546 ว่าด้วยการบริหารจัดการและการปฏิบัติหน้าที่ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิเทศบุคคล เกณฑ์การประเมินของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา โดยทำการศึกษาจากเอกสาร ตำรา งานวิจัย รวมถึงเอกสารของทางราชการต่างๆ เพื่อนำมาสร้างกรอบแนวคิดการวิจัย

ขั้นตอนที่ 2 ดำเนินการเกี่ยวกับเครื่องมือในการวิจัย นั่นคือ การจัดทำแบบสอบถามพฤติกรรมการบริหารองค์การนิเทศบุคคลของโรงเรียนประถมศึกษาโดยเริ่มตั้งแต่เตรียมการออกแบบวัด พฤติกรรมการบริหารองค์การนิเทศบุคคลสำหรับผู้บริหารและครู นำเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบจำนวน 5 ท่าน ซึ่งได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.80-1.00 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ ซึ่งผู้ให้ข้อมูลคือ ผู้บริหาร และครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 10 โรงเรียน โรงเรียนละ 4 คน โดยเป็นผู้บริหาร 2 คน และครู 2 คน รวมทั้งสิ้น 40 คน ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามพฤติกรรมการบริหารองค์การนิเทศบุคคลของโรงเรียนประถมศึกษาสำหรับบริหาร .970 และสำหรับครู .941

ขั้นตอนที่ 3 นำแบบสอบถามไปใช้เก็บข้อมูลกับผู้บริหารและครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 133 โรงเรียนที่ต้องการศึกษาพฤติกรรมการบริหารองค์การนิเทศบุคคลของโรงเรียนประถมศึกษา และเปรียบเทียบพฤติกรรมการบริหารองค์การนิเทศบุคคลของโรงเรียน

ประถมศึกษาที่มีคุณภาพสูงกับคุณภาพต่ำ รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ผล สรุปผล

ขั้นตอนที่ 4 รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการบริหารองค์การนิเทศบุคคลที่มีคุณภาพของโรงเรียนประถมศึกษาจากขั้นตอนที่สามเพื่อนำเสนอกรอบพฤติกรรมการบริหารองค์การนิเทศบุคคลที่มีคุณภาพของโรงเรียนประถมศึกษา แล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน ตรวจสอบ ต่อจากนั้นนำไปทดลองใช้กับโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์ผล สรุปผล และนำเสนอข้อมูล

ผลการวิจัย

ข้อค้นพบจากการวิจัยพฤติกรรมการบริหารองค์การนิเทศบุคคลที่มีคุณภาพของโรงเรียนประถมศึกษา สรุปผลตามวัตถุประสงค์และคำถามในการวิจัย ได้ดังนี้ (1) ผู้บริหารมีพฤติกรรมการบริหารองค์การนิเทศบุคคลในภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับสูง โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการวางแผน ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการควบคุม (2) พฤติกรรมการบริหารองค์การนิเทศบุคคลของโรงเรียนประถมศึกษาที่มีคุณภาพสูงกับคุณภาพต่ำแตกต่างกันหรือไม่ ข้อค้นพบจากงานวิจัยพบว่า พฤติกรรม การบริหารองค์การนิเทศบุคคลของโรงเรียนที่มีคุณภาพสูงกับคุณภาพต่ำ ผู้บริหารมีพฤติกรรมการบริหารองค์การนิเทศบุคคลของโรงเรียนประถมศึกษาแตกต่างกัน ในด้านการทำงานเป็นทีม การจัดองค์การ และการมุ่งเน้นความสำคัญของนักเรียนที่ $\alpha=.05$ โดยที่โรงเรียนที่มีคุณภาพสูง ผู้บริหารมีพฤติกรรมด้านการทำงานเป็นทีม การจัดองค์การ และการมุ่งเน้นความสำคัญของนักเรียนสูงกว่าโรงเรียนที่มีคุณภาพต่ำมี (3) คุณภาพของโรงเรียนประถม ศึกษากลุ่มต่ำด้านนักเรียนที่เกิดจากพฤติกรรมการบริหารองค์การนิเทศบุคคลของโรงเรียนประถมศึกษา ก่อนกับหลังการนำกรอบพฤติกรรมการบริหารองค์การนิเทศบุคคลที่กำหนดขึ้นไปใช้แตกต่างกันหรือไม่ ข้อค้นพบจากการวิจัย พบว่า หลังจากนำคู่มือพฤติกรรมการบริหารองค์การนิเทศบุคคลที่มีคุณภาพของโรงเรียนประถมศึกษาไปใช้กับกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมที่มีคุณภาพต่ำตามผลการประเมินของสำนักงานรับรอง

มาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาด้านผู้เรียนพบว่า คุณภาพของโรงเรียนประถมศึกษาตามสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาด้านผู้เรียนระหว่างโรงเรียนที่มีคุณภาพต่ำซึ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกัน $\alpha=.05$ โดยที่กลุ่มทดลองมีคุณภาพสูงกว่ากลุ่มควบคุม

การอภิปรายผล

1. ศึกษาพฤติกรรมกรรมการบริหารนิติบุคคลของโรงเรียนประถมศึกษาพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีพฤติกรรมกรรมการบริหารองค์การนิติบุคคลในด้านการวางแผน ด้านการจัดองค์การ ด้านการควบคุม ด้านการใช้อำนาจ ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านการจูงใจ ด้านการตัดสินใจ ด้านความมุ่งมั่นความสำคัญของนักเรียน ด้านการประเมินผลและรายงานผล โดยรวมอยู่ในระดับสูงสอดคล้องกับแนวคิดของ Myers and Stonehill (1993, p. 32) และยังสอดคล้องกับ จุฑารัตน์ ชัชวาล (2550, หน้า 75) และชุตินันท์ใจงาม (2555) ที่พบว่าพฤติกรรมทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กอยู่ในระดับมาก

2. เปรียบเทียบพฤติกรรมกรรมการบริหารนิติบุคคลของโรงเรียนประถมศึกษาพบว่า พฤติกรรมการบริหารองค์การนิติบุคคลของผู้บริหารโรงเรียนแตกต่างกันในด้านการทำงานเป็นทีม การจัดการองค์การ และการมุ่งมั่นความสำคัญนักเรียนสอดคล้องกับแนวคิดของ สุวิธ พึ่งตน (2544, หน้า 35) กล่าวว่า การบริหารโรงเรียนมีระบบการบริหารตนเองโดยหลักการกระจายอำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบในการดำเนินงาน

3. คุณภาพของโรงเรียนประถมศึกษาในกลุ่มต่ำด้านนักเรียนที่เกิดจากพฤติกรรมกรรมการบริหารองค์การนิติบุคคลที่มีคุณภาพของโรงเรียนประถมศึกษา ก่อนและหลังการนำคู่มือไปใช้ พบว่า ก่อนนำไปใช้คุณภาพของการบริหารองค์การนิติบุคคลของโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง หลังการนำไปใช้พบว่ามีความสูงาก่อนทดลองใช้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ควรดำเนินการดังนี้

1. นำสาระพฤติกรรมกรรมการบริหารองค์การนิติบุคคลที่มีคุณภาพของโรงเรียนประถม ศึกษาไปขยายผล โดยกำหนดนโยบายที่เกี่ยวข้องเพื่อสนับสนุนและเอื้อให้ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มีคุณภาพต่ำสามารถนำไปสู่การปฏิบัติ

2. กำหนดนโยบายและแผนงานการพัฒนาผู้บริหาร รวมทั้งจัดให้มีการพัฒนาผู้บริหารและบุคลากรแกนนำของโรงเรียนที่คุณภาพต่ำอย่างต่อเนื่อง

3. กำกับติดตามให้ผู้บริหารโรงเรียนที่มีคุณภาพต่ำดำเนินการตามบทบาท อำนาจหน้าที่ การมีส่วนร่วม และการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาทั้งสี่ด้าน

4. สร้างความรู้ความเข้าใจในการนำนโยบายการกระจายอำนาจทั้งสี่ด้าน และหรือทบทวนปรับปรุงนโยบายดังกล่าว เนื่องจากโรงเรียนที่มีคุณภาพต่ำไม่ให้ความสำคัญรวมทั้งไม่ปฏิบัติตามบทบาทอำนาจหน้าที่ตามหลักการกระจายอำนาจ และการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

ข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิบัติงาน

1. ผู้บริหารต้องเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเข้ามามีบทบาทในการแก้ไขและพัฒนาโรงเรียน

2. จัดตั้งคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครองนักเรียน สมาคมครู ผู้ปกครองนักเรียน หรือชมรมเพื่อสนับสนุนส่งเสริมการทำงานเป็นทีม และร่วมกันพัฒนาคุณภาพของโรงเรียน

3. จัดทำแผนการกระจายอำนาจงานทั้งสี่งานของโรงเรียน กำหนดผู้รับผิดชอบและหน้าที่หลักไว้ชัดเจน โดยผู้รับผิดชอบจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานให้ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดแผนงานโครงการทั้งสี่งาน

4. จัดตั้งหน่วยตรวจสอบภายในของโรงเรียน ทำหน้าที่ตรวจสอบการดำเนินการตามโครงการแผนงาน ทั้งสิ่งานโดยให้ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมแล้วรายงาน ให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทราบ

5. จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญให้สอดคล้องกับท้องถิ่นโดยให้ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมมีการประเมินการใช้หลักสูตรทุกปีการศึกษา เพื่อนำผลการประเมินไปพัฒนาปรับปรุงหลักสูตร

6. มีการแบ่งส่วนราชการภายในโรงเรียนที่เน้น การมีส่วนร่วมเกิดความคล่องตัวในการปฏิบัติงานและ เป็นทีมงาน

7. มีการกำหนดสายการบังคับบัญชาที่สั้น คล่องตัวโดยให้เป็นไปตามกฎหมายระเบียบที่กำหนด และมีการประกาศให้ทราบอย่างทั่วถึง

8. มีการส่งเสริม สนับสนุนให้มีผู้แทนบุคลากร และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้เข้าร่วมวางแผนพัฒนาการจัดการ ศึกษาของโรงเรียนให้มีคุณภาพและประกาศยกย่อง บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนาการจัดการศึกษา

9. มีการปรับปรุงและพัฒนาวิธีการปฏิบัติงาน ให้กับบุคลากร โดยสร้างวิธิตดปรับกระบวนการทศนวัฒนธรรม การทำงาน การมีจิตสาธารณะ การสร้างทีมงาน และ ยอมรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

10. มีการสำรวจและรับฟังความคิดเห็นกับผู้รับ บริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียก่อนมีการดำเนินงาน หรือตัดสินใจ

ระดับเขตพื้นที่การศึกษา

1. จัดให้มีผู้รับผิดชอบในการให้ความช่วยเหลือ และสนับสนุนในการให้ความรู้ ความเข้าใจ รวมทั้ง พัฒนาผู้บริหารโรงเรียนที่มีคุณภาพต่ำให้สามารถบริหาร ตามบทบาท อำนาจหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ประสาน และร่วมกับสถาบันอุดมศึกษาและ หรือโรงเรียนในเขตพื้นที่ซึ่งมีความพร้อมให้มีการพัฒนา ผู้บริหารโรงเรียนที่มีคุณภาพต่ำทุกโรงเรียน

3. จัดให้มีโรงเรียนเครือข่ายที่มีคุณภาพสูง ร่วมพัฒนาโรงเรียนที่มีคุณภาพต่ำ

4. เผยแพร่ข้อมูลสร้างความตระหนักและ ความรู้ความเข้าใจแก่โรงเรียนที่มีคุณภาพต่ำกับผู้บริหาร โรงเรียน คณะครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ได้รับความร่วมมือและ การสนับสนุนจากภาคส่วนต่าง ๆ ของสังคมในวงกว้าง

5. ร่วมกับผู้บริหารโรงเรียน ครูที่เป็นแกนนำ ของโรงเรียน ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้น พื้นฐานและชมรมจัดทำคู่มือปฏิบัติงาน เพื่อเป็นกรอบ ในการพัฒนาตนเองของโรงเรียนที่มีคุณภาพต่ำ

6. กำกับติดตามให้ผู้บริหารโรงเรียนที่มีคุณภาพ ต่ำดำเนินการตามบทบาท อำนาจหน้าที่โดยให้ทุกฝ่าย ที่เกี่ยวข้องเข้ามาร่วมวางแผน พัฒนา ติดตามตรวจสอบ และแก้ไขคุณภาพอย่างจริงจัง

7. ร่วมกันจัดทำข้อตกลง และคู่มือในการ ดำเนินงานร่วมกันกับผู้บริหารโรงเรียน คณะครู ผู้ปกครอง นักเรียน ชุมชน องค์กรท้องถิ่น และคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.)
- จุฑารัตน์ ชัชวาลย์. (2550). *พฤติกรรมทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ชุติมณฑน์ ใจงาม. (2555). *พฤติกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในอำเภอลำลูกกา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2*. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย, 6 (1).
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. (2545, 19 ธันวาคม). *ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 119 ตอนที่ 123 ก. หน้า 41*.
- วิสุทธิ วิจิตรพัชรภรณ์. (2549). *การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบกระจายอำนาจในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวทางพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. คุรุศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิช พึงตน. (2544). *การบริหารโรงเรียนต้องเริ่มต้นที่งานประชาสัมพันธ์*. รายงานการปฏิรูปการศึกษาไทย. 3(15 ธันวาคม).
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2548). *มาตรฐานการศึกษา และตัวบ่งชี้ เพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน: ประถมศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- อุทัย บุญประเสริฐ. (2542). *การศึกษาแนวทางการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาใน รูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- Cheng, Yin cheong. (1999). *School- based management*. Retrieved from <http://www.rdc.udel.edu/pb9601.html>
- Hersey, P., & Blanchard, K. H. (1982). *Management of organizational behavior: Utilizing human resources*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Myers, D. & Stonehill, R. (1993). *School-based management*. Retrieved from the Florida Department of Education <http://www.ed.gov>
- Sergiovanni, T. (1990). *The principalship: A reflective practice perspective* (2nd ed.). Needham Heights, MA: Allyn & Bacon.

